

Názov príspevku: „Kvalita ovzdušia a udržateľný vývoj“

Produkcia tuhých emisií (TZL) v Košickom kraji (sú k dispozícii len údaje z roku 2017) dosiahla 4 610 t, čo je oproti roku 2016 pokles o 22,75%. Uvedené množstvo ale predstavuje 22,50% tuhých znečisťujúcich látok TZL v objeme 0,7 t/km², čo je viac oproti priemeru SR o 0,3 t/km². Produkcia oxidu siričitého aj oxidu dusíka mali v Košickom kraji priaznivý vývoj. Produkcia oxidu uhoľnatého v Košickom kraji v roku 2017 dosiahla 134,2 tis.t čo predstavuje až 43% z produkcie oxidu uhoľnatého v SR. Na 1km² bolo vyprodukovaných až 19,9 t oxidu uhoľnatého, čo je podstatne viac oproti priemeru SR (6,3 t/km²).

Dodržanie limitov znečisťovania ovzdušia v sledovaných ukazovateľoch vo veľkej miere závisí od druhu alokovaného priemyslu v regióne, ako sú hutnícky a chemický priemysel celulózy, papierne. V sledovanom období sa hodnoty znečistenia ovzdušia znižujú práve pôsobením strojárskoho, elektrotechnického, potravinárskeho priemyslu, logistiky a IT odvetvia. Nevytvárajú sa nové veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré by výrazne zhoršovali kvalitu ovzdušia v regióne. V poľnohospodárstve dochádza k postupnému vzostupu živočíšnej výroby a tým zvyšovaniu spodín vylučovaných do ovzdušia (amoniak). Zavádzaním moderných BAT technológií dochádza k zmierneniu záťaže pôsobiacej na kvalitu života v regióne. Medzi zdroje znečisťovania ovzdušia na Gemeri sú domáce kúreniská a používanie rôznych druhov horľavého odpadu ako paliva v kúreniskách v obciach regiónu. Veľkým mobilným zdrojom znečisťovania ovzdušia je automobilová doprava, ktorá je stále hustejšia a príslušná dopravná sieť (rýchlostné cesty, diaľnice, obchvaty osídlených častí) absentuje.

Ciele pre zlepšenie kvality ovzdušia možno dosiahnuť prednostným využívaním obnoviteľných zdrojov energie (OZE okrem biomasy) na úkor využívania fosílnych palív, ktorých zásoby sú obmedzené, na výrobu energie. Ďalšou aktivitou k zlepšeniu je zmena palivovej základne pri výrobe tepla a teplej vody pre domácnosti, využívanie malých lokálnych zdrojov na výrobu energie, čím sa dosiahne čiastočná sebestačnosť a samostatnosť od globálnych zdrojov. Prioritné bude využívanie najmodernejších technológií pri výrobe tepla používaním kotlov s minimálnymi emisiami znečisťujúcimi ovzdušie. Zateplovaním stavieb dosiahneme významné úspory energií v domácnostiach a celom hospodárstve. Jednou z najväčších plošných znečisťovateľov ovzdušia je doprava. V tejto sfére je nutné presadzovať vo väčšej miere využívanie biopalív, samozrejme so zreteľom na proporčné využívanie pôdy na pestovanie energetických plodín a rastlinných kultúr využívaných v potravinárstve a živočíšnej výrobe. Je samozrejmosťou a nutnosťou využívanie BAT technológií v ťažkom priemysle regiónu, čím by sme zlepšili kvalitu ovzdušia priľahlých oblastí jednotlivých prevádzok. Zvýšením podielu zelene, najmä stromovej vegetácie v intravilánoch obcí a miest, zalesňovaním poľnohospodársky nevyužívaných nelesných plôch vytvárame prirodzený filter pred znečistením a tým zlepšujeme kvalitu života v sídlach regiónu.

Oživenie a rozvoj ťažkého priemyslu, baníctva so spracovaním rúd a nerastov so sebou nesie udržanie zamestnanosti v zaostalých regiónoch SR, ale aj zhoršovanie stavu životného prostredia, na úkor kvality života v regióne žijúcich obyvateľov. Ide hlavne o zahraničných investorov, ktorí sa zavádzaním BAT technológií snažia dodržiavať legislatívne predpisy a normy platné v SR pri vypúšťaní jednotlivých druhov emisií, ale len ťažko dodržia celkový objem vypúšťaných CO. Je potrebné nájsť rovnováhu medzi druhom priemyslu, zamestnanosťou obyvateľov a udržateľnou kvalitou životného prostredia v regióne. Nezanedbateľným mobilným zdrojom emisií CO je aj doprava, ktorá pre absenciu diaľnic

prechádza obcami a mestami regiónu Gemer a zhoršuje životné prostredie tu žijúcich obyvateľov. Je potrebné dostavať diaľnice a sieť rýchlostných ciest, obchvaty miest a obcí, tým by neboli atakovaní priamo obyvatelia sídiel tranzitnou prepravou. Zlepšila by sa kvalita života obyvateľov kraja.

Musíme konštatovať, že je na zvážení (financovaní) štátu, či a v akej miere podporí rozvoj priemyselnej výroby, tým aj rast zamestnanosti a ochranu životného prostredia v regiónoch. Finančné stimuly jednotlivým výrobným spoločnostiam zo strany Vlády SR prinášajú svoje ovocie, ale sú väčšinou na úkor kvality životného prostredia. Samosprávny kraj môže podporiť tieto aktivity (umiestnenie prevádzky v kraji), ale rozhodne o tom Vláda SR pridelením úľav a rôznych stimulov, ktoré ovplyvnia rozhodnutie investora o umiestnení investície v regióne. Rozvoj priemyselnej výroby, hlavne ťažkého a chemického priemyslu, ide ruka v ruku so zvýšením znečisťujúcich látok v ovzduší (aj CO), a tým aj so zhoršovaním kvality životného prostredia.

Spracoval: Ing. Oliver Kovács